

kan jo gaae ud, dersom Du vil; thi De vide jo, at Folketirken ikke har nogen egen Myndighed, hvorved den kan ordne sine Anliggender. De have forarget Dem over, at Kirken skulde komme til orde og komme til at yttre sin Anskuelse, det har stødt Dem (Nei!), det har stødt Nogle, men ingenlunde Alle. Altsaa, med Hensyn til den anden Side af Forslaget, da siger jeg, at der virkelig ikke er nogen Trang der til. Det er farligt at gaae ind derpaa, fordi det forverler denne Forsamlings forskjelligartede Myndigheder, og det er stødende for Medlemmerne af Folketirken. De sige, at det kun er en Frihed, som bliver givet dem, men lægger vel Mærke til, at De derved angribe selve Wielsens Natur. Nu staaer den Maade, hvorpaa Medlemmerne af Folketirken skulle indgaae Ægteskabet, som en Nødvendighed; give De en saadan Lov, saa forandrer det Natur, Wielsen bliver da fra en Nødvendighed til noget Tilfældigt, den bliver fra noget Objectivt til noget Subjectivt, naar det kommer til at berøve paa ethvert Medlems Forgodtbefindende, hvorvidt han vil gjøre det, eller ikke — og ad Lovgivningens Wei. stille De Wielsen faaledes. Altsaa finder jeg, at det fra ingen Side kan forsvares, om man nu her vil gaae hen og tage en saadan Lovbestemmelse; der er Trang til denne eller en lignende Lov, hvorved man med Sandhed kan glennemføre Grundlovens Bestemmelse, at Enhver, uden Hensyn til til hvilken Tro han bekjender sig, skal have fuld Afgang til borgerlige Rettigheder for Dissenterens Bedkommende, men der er ingen Trang til den for Folketirkens Medlemmer.

Jeg skal kun endnu, til hvad jeg har sagt, føle en eneste Bemærkning. Der er i Grundloven den Bestemmelse, at Enhver, der ikke godtgjør at være Medlem af et i Landet anerkjendt Troesssamsfund, skal til Skolevæsenet svare de til Folketirken, lovbestaaede personlige Afgifter. Der maa være lagt særlig Vægt herpaa, siden man har anseet det for rigtigt at optage denne Bestemmelse i Grundloven; denne Bestemmelse er ikke en aldeles indenlandsk Plante, thi vi finde den samme Bestemmelse i de Lande, hvor Troessfriheden er indført, vi finde den i mangfoldige amerikanske Lovgivninger, og

man har optaget den, fordi man har fundet, at man ikke skulde lokke Folk til at træde ud af Kirken ved at fritage dem for Afgift. Men det forekommer mig, at den ærede Forslagsstiller's Forslag er i Strid med Grundloven, naar han fritager dem, der ville indgaae det borgerlige Ægteskab, for al Afgiftsberøvelse, thi herved fremstilles en Maade, hvorpaa de Udgifter kunne unogaes, som de, der holde sig til Kirken, ville have, og mig forekommer det, at den Afgift, som erlægges ved Ægteskabets Indgaaelse, netop er en af de Afgifter, hvorpaa der er tænkt ved Grundlovens § 82.

Jeg skal efter disse Bemærkninger, hvorved jeg altsaa maa erklære mig imod Forslaget, forsaavidt det ogsaa skal angaae Folketirkens Medlemmer, dog erklære, at jeg maa stemme for, at dette Lovudkast gaaer til 2den Behandling (Hør!); jeg finder nemlig ikke, at Regjeringens Erklæringer ere af den Bestaaenhed, at jeg tør stole paa, at der virkelig vil blive forelagt os et Forslag om denne Gjensstand fra Regjeringen. Den høitærede Cultusminister har givet denne Sag af sin Hånd over i Justitsministerens, og den høitærede Justitsminister gif, hvis jeg ikke opfattede hans Indtringer urigtigt, ud paa, at der ikke var nogen Trang til at give saadanne Lovbestemmelser nu, end ikke for Dissenterne; derfor finder jeg, at vi ikke skulle give Stip paa denne Sag, efterat vi nu engang have den under Behandling. Ved den 2den Behandling kan Enhver søge at gjøre sin Mening gjeldende og see, hvad der vil vinde Thingets Bifald, men jeg troer ikke, at vi skulle skyde den bort fra os. Regjeringen har ikke forskaffet sig den administrative Myndighed, hvorved den kunde raade. Bod paa de enkelte forekommende Tilfælde, og derved er det nu blevet nødvendigt at give en Lov derom; havde den erhvervet sig denne Myndighed og anvendt den, saa havde det maaskee været mindre nødvendigt, men dersom vi nu udsætte at give denne Lov for Dissenterne, saa frygter jeg for, at den Mening, som ogsaa vil have denne Lov gjort gjeldende for Folketirkens Medlemmer, vil vinde mere Styrke.